

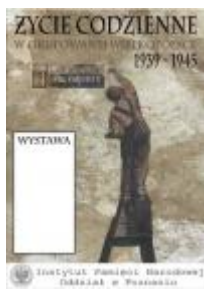
Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/336,Otwarcie-wystawy-Zycie-codzienne-w-okupowanej-Wielkopolsce.html>
03.04.2026, 19:40

Otwarcie wystawy "Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce".

08.09.2003

Dnia 5 września br. o godzinie 18.00 w Bibliotece Publicznej Miasta i Gminy w Obornikach, ul. Kopernika 10, odbył się wernisaż wystawy pt. „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce”, przygotowanej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Poznaniu.

Wystawa „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce” powstała w lutym tego roku i była prezentowana w Muzeum Regionalnym w Kościanie oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sulechowie. Ekspozycja składa się z 32 plasz, na których zaprezentowano dokumenty i fotografie wraz z komentarzem historycznym. Część zdjęć pochodzi z archiwum IPN, pozostałe publikowane po raz pierwszy – pracownicy poznańskiego OBEP odnaleźli w archiwach i muzeach regionalnych. Oryginalna scenografia wystawy nawiązuje do niemieckich planów całkowitej germanizacji tzw. Kraju Warty.

Do obejrzenia wystawy serdecznie zapraszamy. Wystawę w Obornikach będzie można oglądać do 27 września 2003 r. w godzinach 9-18 od poniedziałku do piątku oraz 9-13 w soboty.

*

**

Koszmar II wojny światowej w sposób szczególnie dotknął mieszkańców Wielkopolski. W październiku 1939 r., na mocy decyzji Adolfa Hitlera, region ten został wcielony do Rzeszy jako Okręg Rzeszy Poznań, a w styczniu 1940 r. przemianowany na Okręg Rzeszy Kraj Warty (Reichsgau Wartheland). Sprawujący nad nim władzę Arthur Greiser, mianowany przez Hitlera namiestnikiem, postanowił stworzyć z tzw. Kraju Warty wzorcowy okręg Rzeszy i całkowicie go zgermanizować.

Dla Polaków nie było tu odtąd miejsca, mieli być wykorzystani do pracy, a następnie wysiedleni na wschód lub wymordowani. Pierwszym krokiem była likwidacja polskiej inteligencji. We wrześniu 1939 r. rozpoczęły się aresztowania działaczy politycznych, ziemianstwa, nauczycieli, duchowieństwa, twórców kultury oraz polskich przedsiębiorców. Część Polaków została natychmiast rozstrzelana w masowych egzekucjach, pozostali trafili do obozów zagłady. Obawa o życie towarzyszyła Polakom do końca wojny. W latach 1939 -1945 Niemcy wymordowali ok. 480 tysięcy mieszkańców tzw. Kraju Warty.

Całkowitej zagładzie uległy środowiska żydowskie: z 380 tysięcy Żydów mieszkających na tym obszarze w 1939 r. okupację przeżyło tylko 5 tysięcy.

Tzw. Kraj Warty miał się stać zapleczem surowcowym dla III Rzeszy. Ponieważ szczególne

znaczenie miała produkcja żywności, polskich rolników zobowiązano do dostarczania określonych ilości zbóż i mięsa. Na potrzeby wojenne Niemiec pracował także przemysł. Formalnie przymus pracy obowiązywał Polaków od 14. roku życia; do pracy zmuszano jednak również młodsze dzieci. Wynagrodzenie było bardzo niskie i nie starczało na utrzymanie. Zaopatrzenie w żywność odbywało się poprzez system kartkowy, a normy dla Polaków były dużo niższe niż dla Niemców. Inną formą dyskryminacji było przesiedlanie do gorszych mieszkań.

Niemcy wprowadzili także ścisły rozdział narodowościowy we wszystkich dziedzinach. Zakazano Polakom korzystania z publicznych środków lokomocji. Zamknięto polskie placówki kulturalne oraz większość kościołów. Na witrynach sklepowych, kawiarniach, placach zabaw, a nawet ławkach w parkach pojawił się napis: „Nur für Deutsche”.

Mimo skrajnie trudnych warunków Polacy nie poddali się okupantowi. W Wielkopolsce działało podziemie zbrojne, w konspiracji rozwijała się polska kultura, prowadzono tajne nauczanie. Zarówno w rolnictwie, jak i w przemyśle starano się sabotować politykę władz okupacyjnych.

Nieprzestrzeganie nakazów i zakazów stało się obowiązkiem patriotycznym. Trwający blisko pięć lat koszmar okupacji skończył się wiosną 1945 r. Jego tragiczne wspomnienie trwało w pamięci Wielkopolan przez wiele dziesięcioleci.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

ŻYCIE CODZIENNE W OKUPOWANEJ WIELKOPOLSCE 1939 - 1945

WYSTAWA

Instytut Pamięi Narodowej
Oddział w Poznaniu